Recension

Slansky, F., Jr. & Rodriguez, J. G. (red.) 1987. *Nutritional ecology of insects, mites, spiders, and related invertebrates.* John Wiley & Sons, New York. 1013 s. Pris £95.45.

Inom ekologin har studier av födotillgång alltid spelat en central roll. Det är ändå först under det senaste decenniet som den så kallade näringsekologin fått ett verkligt genombrott (framför allt genom studier av växtätande insekter) och genererat ett flertal intressanta teorier. Den studerar organismerna på flera olika nivåer: individ-, populations- och samhällsnivå. Centrala frågor som studeras på respektive nivå är huruvida fysiologiska och beteendemässiga drag kan uppfattas som anpassningar till födoegenskaper, huruvida förändringar i populationers täthet kan förklaras utifrån en variabel födoresurs och huruvida organismers fördelning i tid och rum är ett resultat av variation i födotillgång.

Den här boken är en översikt över näringsekologin hos insekter, kvalster och spindlar. Boken innehåller 32 kapitel. Varje kapitel omfattar som regel en funktionell grupp (gräsätare, örtätare, gallbildare, svampätare, parasitoider, markarthropoder etc), och är skrivet av specialister inom respektive område. Det är en kraftig övervikt för växtätande insekter (13 kapitel). Rovinsekter redovisas i tre kapitel, ett för terrestra och ett för akvatiska rovinsekter samt ett för spindlar. Ett kapitel ägnas åt näringsekologin hos parasitoider. Vidare kan nämnas kapitel om blodsugande tvåvingar, kackerlackor, dyngbaggar, myror, förrådsskadegörare.

Bokens uppläggning kan illustreras genom att från förordet citera de uppmaningar redaktörerna riktade till respektive författare vid bokens tillkomst:

- Hur påverkar födoegenskaper (t ex näringsinnehåll, giftiga ämnen, tillgång, förutsägbarhet etc) insekters egenskaper (tillväxt, reproduktion, kroppsstorlek, försvar mot fiender, spridningsförmåga etc)?
- Hur förändras insektsindividers egenskaper som svar på förändringar i födoegenskaper och vilka är konsekvenserna för deras reproduktiva framgång?
- Vilken relevans har denna kunskap för att förstå biologin och ekologin hos dessa djur sett utifrån både ett grundläggande och ett tillämpat perspektiv?

Författarna har i olika hög grad lyckats uppfylla redaktörernas önskemål. Det är naturligt eftersom kunskapsnivån är olika för olika grupper av organismer. Näringsekologin hos växtätande insekter ges som regel en utförlig behandling. För andra organismer, som t ex rovinsekter tenderar framställningen i brist på relevanta data att bli till en mera allmänekologisk beskrivning. Få nyheter presenteras. Speciellt gäller det kapitlen som behandlar växt/insektrelationer där utgivningen av läroböcker under de senaste åren varit intensiv. Många resonemang och illustrationer känns igen från andra böcker. Ett undantag gäller arthropoder som lever på mossor och lavar, vilka är dåligt kända och inte tidigare diskuterats i liknande sammanhang. I kapitlet om parasitoider presenteras på ett välskrivet sätt den sedan några år populära hypotesen att parasitoidens värd kan variera i lämplighet beroende på vilken typ av föda värden ätit. Uppläggningen på boken kan ifrågasättas. I de många växtätarkapitlen känns det t ex som en onödig upprepning att i varje kapitel behöva diskutera vilka växtegenskaper som är av betydelse för växtätarna.

Det här är en bok av uppslagskaraktär. Det är en god översikt över kunskapsläget inom näringsekologin med många referenser till primärarbeten. Boken bör kunna tjäna som introduktion till vidare studier av näringsekologin för de behandlade organismerna. Den bör därför finnas i vetenskapliga bibliotek. Det är dock knappast en bok att köpa för den allmänintresserade entomologen.

Stig Larsson